

Yayla yerleşmeleri ve Yaylacılığın Dünü Bugünü: Dumanlı Yaylası (Tokat) Örneği

Yesterday & today of highland settlements and transhumance: The case of Dumanlı Plateau (Tokat)

Eren Yürüdür*, Seçkin Hardal

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Coğrafya Bölümü, Tokat

Öz: Yaylalar ve yaylacılık faaliyetleri geçmişten günümüze Türk kültürünün, yaşam tarzının, yerleşme şekillerinin ve hayvansal üretimin çok önemli bir unsuru olagelmıştır. Özellikle 1980'lerden sonra gittikçe artan bir şekilde, Türkiye'deki kırsal hayatta ve kırsal ekonomik faaliyetlerde bir dönüşüm yaşanmıştır. Bu bağlamda sürekli emek isteyen sebze ve meyve üretiminin köylerde yaygınlaşması, küçükbaş hayvancılığın ve yerli ırklara dayanan büyükbaş hayvancılığın yerini, kültür ve melez ırklara dayalı ahır hayvancılığının alması ve kırdan şehre göç sonucu köylerin boşalması yayla hayvancılığının gerilemesine neden olmuştur. Yaylaların ve yayla hayvancılığının gerilemesi ile birlikte, Türkiye'de, et tedarikinin zorlaşması ve sağlıklı/doğal et tartışmaları hızla çoğalmıştır. Öte yandan sosyal ve ekonomik gelişmeler de yayla yerleşmelerinde fonksiyonel değişmeye neden olmuş, yaylaların rekreasyonel kullanımı önem kazanmıştır. Bu çalışmada, Tokat Dumanlı Yaylası özelinde, yaylaların 1970'li yıllardaki ve bugünü durumu karşılaştırılarak, sorunların tespiti ve çözüm önerileri sunmak amaçlanmaktadır. Araştırmada nitel yöntemler kullanılmıştır. Bu bağlamda 2017 yaz aylarında Dumanlı Yaylasında yer alan yayla yerleşmelerinde arazi çalışmaları yapılmış, yaylacılar ve köy muhtarlarıyla mülakatlar gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerde yarı yapılandırılmış mülakat formu kullanılmıştır. Formda yayla kullanımının 1970'lerdeki ve şimdiki durumu, farklılaşmanın nedenleri sorulmuştur. Yayla konutları, yayla otlakları, kullanılmayan yaylalar gözlenmiştir. Araştırma bulguları olarak yaylacı aile sayısı, türlerine göre hayvan sayıları, konut sayıları açısından 1970'lerden bugüne büyük oranda azalma olduğu görülmüştür. Mülakat sonuçlarına göre bu durumun en önemli nedeni köy nüfuslarının azalmasıdır.

Anahtar Sözcükler: Yayla, Yaylacılık, Tokat, Yaylacılık kültürü, Yayla Hayvancılığı

Abstract: From past to now, highlands and transhumance activities have continued to be a very important element of the Turkish culture, life style, settlement forms and livestock production. Especially after the 1980s, transformation in rural life and rural economic activity in Turkey has experienced increasingly. In this context, becoming widespread production of vegetables and fruits which are in need of constant labor in the villages, barn breeding based on crossbreeds taking the place of bovine breeding based on native breeds and ovine breeding and migration from rural to city resulted in becoming empty villages caused to decline in highland livestock. With the decline of the highland activity and highland livestock in Turkey, supplying meat getting difficult and healthy/natural meat discussions were increasing rapidly. On the other hand, social and economic developments have also caused functional change in highland settlements and the recreational use of the highlands has gained importance. In this study, specific to Tokat Dumanlı highland, it is aimed to determine the problems and to propose solutions by comparing the high-land conditions in present and in 1970s. In the research, qualitative methods were used. In this context, in the summer of 2017, field studies were carried out in the highland settlements located at Dumanlı Plateau, and interviews were carried out with transhumants and village headmen. In the interviews, a semi-structured interview form was used. In the form, in the 1970s and current situation of highland using and the reasons for the differentiation were asked. Houses, pastures and unused plots of highlands were observed. As research findings, it has been seen that there is a great decrease, from 1970s to today, in the number of transhumant families, number of animals according to their

---

* İletişim: Eren Yürüdür, eposta: eren.yurudur@gop.edu.tr

TUCAUM 30. Yıl Uluslararası Coğrafya Sempozyumu
International Geography Symposium on the 30th Anniversary of TUCAUM
3-6 Ekim 2018 /3-6 October 2018, Ankara

species, number of houses. According to interview results, the most important cause of this situation is the decrease of village population.

Keywords: *Highland, Transhumance, Tokat, Plateau culture, Highland animal husbandry*